

2. Левченко Н. І. Правове регулювання юридичної відповідальності суб'єктів трудового права в умовах ринкової економіки: монографія. Суми, 2015. С. 72-84.
3. Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.03.2020).

Анастасія Сергіївна Солоха – студентка III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Наталія Ігорівна Дуравкіна – доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

СКАСУВАННЯ МОРАТОРІЇ НА ЗЕМЛЮ: РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Заборона (мораторій) на продаж та відчуження сільськогосподарських земель означає, що власники земельних паїв не можуть вільно розпоряджатися ними, а єдиним способом передачі землі для користування іншим особам є укладання договору про оренду.

Для чіткого розуміння, що таке мораторій, потрібно з'ясувати, як саме і чому його було введено. Щоб відповісти на це питання, необхідно повернутися думками у 2001 р. В Україні щойно закінчилося розпаювання земель, яке тривало з 1992 р. до 2000 р. Мільйони учораших працівників колгоспів отримали земельні паї – право на ділянку, розмір якої визначений в умовних кадастрових гектарах.

Селянам видали документи – «сертифікати на паї», що фактично були підставою для набуття права власності на землю. Оскільки велика частина нерухомого майна була передана у приватну власність, склалися передумови для відкриття в Україні ринку земель с/г призначення. Звісно, були охочі продавати та купувати землю. Однак перехід права власності на нерухоме майно має відображатися в якомусь реєстрі. Проте не існувало навіть земельного кадастру та жодного реєстру паїв. Відкриття ринку землі могло призвести до колапсу, коли одна ділянка продавалася б кільком покупцям.

18.01.2001 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про угоди щодо відчуження земельної частки (паю)». В цьому законі встановлювалося, що до врегулювання порядку реалізації прав на пай Земельним кодексом України власники паїв тимчасово не можуть продавати, дарувати або іншим способом відчужувати паї. Тобто

питання продажу земель і паїв мало бути врегульоване законом. Однак цього не сталося.

Депутатам не вдалося розробити жодного адекватного і життєздатного механізму відчуження с/г земель. Тому прийнятий у жовтні 2001 р. Земельний кодекс України не лише не скасував заборону на продаж паїв, але й поширив її на земельні ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства та іншого товарного с/г виробництва до 2005 р. Це явище стало називатися «мораторієм на продаж земель с/г призначення».

Як зазначають прибічники мораторію на продаж сільськогосподарських земель (1), його скасування може спричинити низку негативних явищ суспільно-економічного характеру, зокрема:

- скуповування значних площ сільськогосподарського призначення фінансово-промисловими групами, що матиме своїм наслідком «обезземелення» селян;

- відчуження селянами земельних ділянок сільськогосподарського призначення за ціною, що є істотно нижчою за економічно обґрунтовану;

- концентрація значних площ сільськогосподарського призначення у власності фінансових установ (банків) під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача;

- виникнення явища «спекуляції» земельними ділянками, коли значні площі земель сільськогосподарського призначення скуповуватимуться фінансовими спекулянтами з метою подальшого їх перепродажу за більш високою ціною, що призведе до зростання вартості аграрної продукції і спричинить інфляцію;

- неконтрольована зміна цільового призначення та урбанізація сільськогосподарських земель.

Водночас існування мораторію на продаж сільськогосподарських земель не знаходить підтримки у багатьох правознавців (2, с. 60-61), оскільки має цілу низку негативних наслідків (3, с. 32-33):

- заблокована оптимізація землеволодінь і землекористувань, що утворюються внаслідок паювання земель сільськогосподарського призначення, стимулюються негативні явища землекористування – через смужжя, краплення, малоземелля, далекоземелля тощо;

- селяни старших вікових груп та їх спадкоємці не можуть реалізувати своє право власності на землю;

- блокується створення великих, конкурентоспроможних сільськогосподарських підприємств;

- знижується кредитоспроможність сільськогосподарських виробників через неможливість іпотечного кредитування.

Серед основних переваг впровадження продажу землі сільськогосподарського призначення можна виділити такі:

- власники землі зможуть розпоряджатися нею на свій розсуд;
- це сприятиме створенню нових робочих місць на селі ;
- продаж землі буде сприяти інвестиціям в Україну ;
- це дозволить отримати справедливу ринкову ціну на землю ;
- це дозволить фермерам брати кредити під заставу землі.

Наведено основні ризики та перспективи зняття мораторію на продаж сільськогосподарських земель, досліджений його вплив на власників земельних ділянок, земельних часток (паїв) та економіку держави в цілому.

Література

1. Купівля-продаж земель сільськогосподарського призначення // [Електронний ресурс]. URL: <http://myland.org.ua>; Kupivliaprodazh zemel' silskogospodarskogo priznachennia // [Electronnyi resurs]. Rezhim dostupu: <http://myland.org.ua>
2. Організаційно-правові проблеми розвитку аграрного і земельного ринку в Україні: Наукова доповідь. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. 88 с.
3. Горбулін В.П., Греков Л.Д., Юрченко А.Д. Земельні відносини, земельні ресурси і продовольча безпека: аналітичні матеріали. К.: Інститут проблем національної безпеки при РНБОУ, 2005. 48 с

Іван Євгенович Ткаченко – студент IV курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
 Науковий керівник: **Сергій Станіславович Лукаш** – директор Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, професор кафедри юридичних дисциплін, доктор юридичних наук, професор

СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ: АНАЛІЗ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС

Мотивація праці належить до числа тих питань, вирішенню яких у світовій практиці завжди приділялося багато уваги. Українська теорія і практика мотивації, як правило, завжди зводиться до оплати праці: підвищення рівня заробітної плати, премії, доплати, пільги тощо. У більшості випадків такі методи є малоефективними. Тому при формуванні систем мотивації праці на підприємствах, особливо великих, доцільно використовувати досвід зарубіжних компаній. Саме впровадження зарубіжних високоефективних моделей мотивації праці дозволить українським підприємствам створити високопродуктивний кадровий потенціал, який буде працювати на благо організації.

З усього розмаїття моделей систем мотивації праці в ринковій економіці більшості промислово розвинених країн можна виділити як